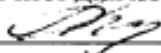

СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет ветеринарної медицини
Кафедра терапії, фармакології, клінічної діагностики та хімії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри терапії, фармакології
та клінічної діагностики та хімії

 Л.Г. Улько
протокол засідання кафедри № _____
від « _____ » _____ 2018 р.

«ДОГОДЖЕНО»

декан факультету ветеринарної
медицини О.Л. Нечипоренко

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

ВНУТРІШНІ ХВОРОБИ ТВАРИН

Спеціальність 212 Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза

Галузь знань 21 Ветеринарна медицина

Ступінь вищої освіти «Бакалавр»

2018 – 2019 навчальний рік

Мета навчальної практики. Формування у студентів практичних професійних вмінь, набуття практичного досвіду роботи за спеціальністю в частині засвоєння основного виду професійної діяльності.

Проведення діагностики та лікувально-практичних заходів за внутрішніх хвороб тварин.

У результаті засвоєння програми навчальної практики студент повинен **мати первинний практичний досвід:**

- обстеження тварини;
- інтерпретація результатів обстеження та лабораторних досліджень, постановки попереднього діагнозу;
- оформлення історії хвороби, амбулаторної карти.

В результаті засвоєння програми навчальної практики студент повинен **вміти:**

- планувати обстеження хворої тварини;
- здійснювати збір анамнезу;
- застосовувати різні методи обстеження;
- формулювати попередній діагноз у відповідності до сучасних класифікацій;
- інтерпретувати результати лабораторних та інструментальних досліджень;
- оформлювати ветеринарну документацію.

Кількість годин на засвоєння навчальної практики – 18 годин.

1. Форми проведення навчальної практики

Навчальна практика проводиться у формі практичної діяльності студентів під безпосереднім керівництвом і контролем викладача.

2. Місце та час проведення навчальної практики

Навчальна практика проводиться на базах практичної підготовки та філіях кафедри: ТОВ «Молоко Вітчизни», клініка факультету ветеринарної медицини (віварій), ветеринарна клініка ХЕЛС.

Час проведення навчальної практики визначається графіком навчального процесу та розкладом занять.

Тривалість навчальної практики– 20 годин.

На студентів, які проходять практику на базах практичної підготовки та філіях кафедри, розповсюджуються правила охорони праці та внутрішнього розпорядку, що діють на базі практичної підготовки.

3. Звітна документація студента за результатами навчальної практики

У період проходження навчальної практики студенти повинні вести наступну документацію:

- щоденник навчальної практики;
- лист призначень;
- перелік маніпуляцій;
- історія хвороби.

4. Результати засвоєння навчальної практики

Результатом засвоєння навчальної практики є формування у студента практичних професійних вмінь, набуття первинного практичного досвіду та оволодіння видом професійної діяльності - спеціальна пропедевтика, терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин:

1. Планувати обстеження тварин різних видів та вікових груп.
2. Проводити діагностичні дослідження.
3. Проводити діагностику гострих і хронічних захворювань.
4. Оформляти ветеринарну документацію.
5. Розуміти суть і значення своєї майбутньої професії і проявляти до неї стійкий інтерес.

6. Організовувати власну діяльність, вибирати типові методи і способи виконання професійних задач, оцінювати їх ефективність і якість.

7. Приймати рішення в стандартних і нестандартних ситуаціях і нести за них відповідальність.

8. Здійснювати пошук і використання інформації, необхідної для ефективного використання покладених на нього професійних завдань, а також для власного та особистого розвитку.

9. Використовувати інформаційно-комунікаційні технології в професійній діяльності.

10. Працювати в колективі і команді, ефективно спілкуватися з колегами, керівництвом та власниками тварин.

11. Брати відповідальність за роботу членів команди (підлеглих), за результат виконаної роботи.

12. Самостійно визначати завдання професійного і особистого розвитку, займатися самоосвітою, вміти планувати і здійснювати підвищення своєї кваліфікації.

13. Орієнтуватися в умовах частої зміни технологій в професійній діяльності.

14. Бережно відноситись до історичного наслідування і культурних традицій народу, поважати соціальні, культурні та регіональні відмінності.

15. Бути готовим брати на себе моральні обов'язки по відношенню до природи, суспільства, людини.

16. Організовувати робоче місце з дотриманням вимог охорони праці, виробничої санітарії, інфекційної (біологічної) та протипожежної безпеки.

17. Вести здоровий спосіб життя, займатися фізичною культурою для зміцнення здоров'я, досягнення життєвих і професійних цілей.

5. Структура і зміст навчальної практики

№ п/п	Назва розділу, теми навчальної практики	Види робіт навчальної практики	Кількість годин
1	Тема 1. Методи діагностики, лікування та профілактики за хвороб органів травлення.	<i>Зміст:</i> 1. Відпрацювання методик суб'єктивного і об'єктивного дослідження пацієнтів, оцінка результатів. 2. Виділення основних синдромів, їх обґрунтування. 3. Постановка попереднього діагнозу у відповідності до сучасної класифікації захворювань. 4. Планування, підготовка тварин до додаткових методів дослідження. 5. Інтерпретація результатів дослідження. 6. Розробити заходи щодо лікування та профілактики окремих захворювань системи травлення. Зробити призначення в рецептах. 7. Оформлення історії хвороби.	6
2	Тема 2. Методи діагностики, лікування та профілактики за хвороб органів дихання.	<i>Зміст:</i> 1. Відпрацювання методик суб'єктивного і об'єктивного дослідження тварин, оцінка результатів. 2. Виділення основних синдромів, їх обґрунтування. 3. Постановка попереднього діагнозу у відповідності до сучасної класифікації захворювань. 4. Планування, підготовка тварин до додаткових методів дослідження. 5. Інтерпретація результатів досліджень. 6. Розробка та проведення лікувально-профілактичних заходів. Призначення лікування в рецептах. 7. Оформлення ветеринарної документації: історії хвороби, амбулаторної картки.	6
3	Тема 3. Методи діагностики, лікування та профілактики за хвороб органів серцево-	<i>Зміст:</i> 1. Відпрацювання методик суб'єктивного і об'єктивного дослідження тварин, оцінка результатів. 2. Виділення основних синдромів, їх обґрунтування.	6

	судинної системи.	<p>3. Постановка попереднього діагнозу у відповідності до сучасної класифікації захворювань.</p> <p>4. Планування, підготовка тварин до додаткових методів дослідження.</p> <p>5. Інтерпретація результатів досліджень.</p> <p>6. Розробка та проведення лікувально-профілактичних заходів. Призначення лікування в рецептах.</p> <p>7. Оформлення ветеринарної документації: історії хвороби, амбулаторної картки.</p>	
4	Тема 4. Методи діагностики, лікування та профілактики за хвороб органів сечовидільної системи.	<p><i>Зміст:</i></p> <p>1. Відпрацювання методик суб'єктивного і об'єктивного дослідження тварин, оцінка результатів.</p> <p>2. Виділення основних синдромів, їх обґрунтування.</p> <p>3. Постановка попереднього діагнозу у відповідності до сучасної класифікації захворювань.</p> <p>4. Планування, підготовка тварин до додаткових методів дослідження.</p> <p>5. Інтерпретація результатів досліджень.</p> <p>6. Розробка та проведення лікувально-профілактичних заходів. Призначення лікування в рецептах.</p> <p>7. Оформлення ветеринарної документації: історії хвороби, амбулаторної картки.</p>	6
5	Тема 5. Методи діагностики, лікування та профілактики за хвороб органів системи.	<p><i>Зміст:</i></p> <p>1. Відпрацювання методик суб'єктивного і об'єктивного дослідження тварин, оцінка результатів.</p> <p>2. Виділення основних синдромів, їх обґрунтування.</p> <p>3. Постановка попереднього діагнозу у відповідності до сучасної класифікації захворювань.</p> <p>4. Планування, підготовка тварин до додаткових методів дослідження.</p> <p>5. Інтерпретація результатів досліджень.</p> <p>6. Розробка та проведення лікувально-профілактичних заходів. Призначення лікування в рецептах.</p> <p>7. Оформлення ветеринарної документації: історії хвороби, амбулаторної картки.</p>	6

		Всього:	20
--	--	---------	----

6. Умови реалізації програми навчальної практики

Вимоги до умов допуску студентів до навчальної практики. До навчальної практики допускаються студенти, які засвоїли навчальний курс дисципліни «Спеціальна пропедевтика, терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин».

Перед виходом на практику студент повинен за результатами теоретичних і практичних (лабораторних) занять:

Уміти:

- планувати обстеження тварини;
- здійснювати збір анамнезу;
- застосовувати різні методи дослідження тварин;
- формулювати попередній діагноз у відповідності з сучасними класифікаціями;
- інтерпретувати результати клінічних та лабораторних досліджень;
- оформляти ветеринарну документацію.

Знати:

- топографію органів тварин різних видів і вікових груп;
- біологічні та біохімічні процеси, які відбуваються в організмі;
- основні закономірності розвитку і життєдіяльності організму;
- будову клітин, тканин, органів і систем організму у взаємозв'язку з їх функцією в нормі і за патологією;
- основи регуляції фізіологічних функцій, принципи зворотного зв'язку, механізм координування інформації в ЦНС;
- визначення захворювань, їх етіологію, патогенез, симптоматику основні патологічні зміни, перебіг, прогноз, методи діагностики, диференціальної діагностики, лікування та профілактики;
- методи клінічного, лабораторного та інструментального обстеження.

7. Вимоги до організації атестації і оцінки результатів навчальної практики

Атестація навчальної практики проводиться у формі заліку в останній день навчальної практики.

До атестації допускаються студенти, які виконали у повному обсязі програму навчальної практики і подали повний пакет звітної документів.

У процесі атестації проводиться експертиза формування практичних професіональних вмінь і набуття первинного практичного досвіду роботи, зокрема засвоєння основного виду професіональної діяльності, набуття загальної та професіональної компетенції.

Зараховують навчальну практику з результатів:

1. формування практичних навичок;
2. формування загальної компетенції;
3. ведення документації.

8. Контроль і оцінка результатів засвоєння навчальної практики

№ п/п	Результат (засвоєні професіональні навички)	Основні показники оцінки результату	Форми і методи контролю
1	Планування обстеження тварин різних видів та вікових груп	- дотримання алгоритму за планування обстеження тварин різних видів та вікових груп; - обґрунтованість та точність плану обстеження тварин різних видів та вікових груп.	- оцінка виконання практичних вмінь; - спостереження за діями на практиці.
2	Проводити діагностичні дослідження	- дотримання алгоритму проведення діагностичного дослідження тварин;	- оцінка виконання практичних вмінь;

		<ul style="list-style-type: none"> - точність вибору методів діагностичного дослідження тварин; - правильність виконання діагностичного дослідження тварин. 	- спостереження за діями на практиці.
3	Проводити діагностику гострих і хронічних захворювань	<ul style="list-style-type: none"> - дотримання алгоритму проведення діагностичного дослідження тварин за гострих і хронічних захворювань; - точність вибору методів діагностичного дослідження тварин за гострих і хронічних захворювань; - правильність виконання діагностичного дослідження тварин за гострих і хронічних захворювань. 	<ul style="list-style-type: none"> - оцінка виконання практичних вмінь; - спостереження за діями на практиці.
4	Оформляти ветеринарну документацію	<ul style="list-style-type: none"> - грамотність і точність оформлення документації; - відповідність вимогам оформлення документації. 	- оцінка вмінь грамотного оформлення документів.
5	Розуміти суть і соціальну значимість своєї майбутньої професії, проявляти до неї стійкий інтерес	- правильність розуміння соціальної значимості професії.	спостереження за діями на практиці
6	Організувати особисту діяльність, вибирати типові методи і способи виконання професійних задач, оцінювати їх ефективність і якість.	- обґрунтованість застосування методів і способів вирішення професійних задач, аналіз ефективності і якості їх виконання.	спостереження за діями на практиці
7	Приймати рішення в стандартних і нестандартних ситуаціях і нести	- точність і швидкість оцінку ситуації і правильність прийняття рішень в стандартних і нестандартних ситуаціях, нести за них відповідальність	спостереження за діями на практиці

	за них відповідальність		
8	Здійснювати пошук та використання інформації, необхідної для ефективного використання покладених на нього професійних задач, а також свого професійного і особистого розвитку	- грамотність і точність пошуку та використання інформації для ефективного використання професійних завдань професійного і особистого розвитку	спостереження за діями на практиці
9	Використовувати інформаційно-комунікаційні технології в професійній діяльності	- правильність використання інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності	спостереження за діями на практиці
10	Працювати у колективі і в команді, ефективно спілкуватися з колегами, керівництвом, власниками тварин	- ефективність взаємодії з колегами, керівництвом, власниками тварин; - аргументованість у відстоюванні своєї думки на основі відношення з повагою до оточуючих.	спостереження за діями на практиці
11	Брати відповідальність за роботу членів команди (підлеглих). За результат виконаних завдань	- усвідомлення повноти відповідальності за роботу підлеглих, за результат виконання завдань.	спостереження за діями на практиці
12	Самостійно визначати задачі професійного і особистого розвитку,	- ефективність планування студентом підвищення особистого рівня і своєчасність підвищення своєї кваліфікації	спостереження за діями на практиці

	займатися самоосвітою, усвідомлено планувати і здійснювати підвищення своєї кваліфікації		
13	Орієнтуватися в умовах частой зміни технологій в професійній діяльності	<ul style="list-style-type: none"> - раціональність використання інноваційних технологій в професійній діяльності; - компетентність у своїй сфері діяльності. 	спостереження за діями на практиці
14	Організувати робоче місце з дотриманням вимог охорони праці, виробничій ситуації, біологічної та протипожежної безпеки	<ul style="list-style-type: none"> - раціональність організації робочого місця з дотриманням необхідних вимог і правил безпеки 	спостереження за діями на практиці

Щоденник навчальної практики

Студент _____

Групи _____ курсу _____

Факультету ветеринарної медицини.

Місце проходження навчальної практики

Термін проходження навчальної практики:

з ___ по ___ 201_ р.

Дата	Місце проведення	Тема заняття	Об'єм виконаної роботи	Підпис викладача

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

Вказівки по веденню щоденника навчальної практики:

1. Щоденник ведеться впродовж усього періоду практики.
2. В графу «Об'єм виконаної роботи» послідовно заносяться види робіт навчальної практики, виконаних самостійно або під керівництвом викладача.

Маніпуляційний лист

Студент _____

Групи _____ курсу _____

Факультету ветеринарної медицини.

Місце проходження навчальної практики

Термін проходження навчальної практики:

з ___ по ___ 201_ р.

№ п/п	Перелік маніпуляцій	Дати проходження навчальної практики			Всього маніпуляцій
1	Збір анамнезу				
2	Проведення загального огляду				
3	Проведення огляду шкірного покриву та шерсті				
4	Проведення дослідження лімфатичних вузлів				
5	Вимірювання температури				
6	Визначення частоти дихання				
7	Визначення частоти серцевих скорочень				
8	Дослідження серцево-судинної системи				
9	Проведення огляду і пальпації ділянки серця				

10	Визначення меж відносної серцевої тупості				
11	Проведення аускультатії серця				
12	Проведення ЕКГ				
13	Дослідження дихальної системи				
14	Проведення дослідження верхніх дихальних шляхів				
15	Проведення огляду і пальпація грудної клітки				
16	Проведення перкусії легень				
17	Визначення меж легень				
18	Проведення аускультатії легень				
19	Дослідження системи травлення				
20	Проведення дослідження рубця				
21	Проведення дослідження сітки				
22	Проведення дослідження книжки				
23	Проведення дослідження сичуга				
24	Проведення дослідження шлунка				
25	Проведення дослідження кишечника				
26	Введення магнітного зонда				
27	Введення зонда Черкасова				
28	Введення зонда Хохлова				
29	Руміноцентез				
30	Пункція книжки				
31	Дослідження печінки				
32	Дослідження сечової системи				
33	Дослідження нервової системи				
34	Дослідження крові та імунної системи				
35	Дослідження органів ендокринної системи				
36	Дослідження обміну речовин				
37	Внутрішньовенні ін'єкції				
38	Внутрішньом'язові ін'єкції				
39	Підшкірні ін'єкції				
40	Оформлення історії хвороби				

Рекомендована література

Базова

1. Внутрішні хвороби тварин / В.І. Левченко, І.П. Кондрахін, М.О. Судаков та ін.; За ред. В.І. Левченка. - Біла Церква, 1999. - Ч. 1. - 376 с.
2. Внутрішні хвороби тварин / В.І. Левченко, І.П. Кондрахін, В.В. Влізло та ін.; За ред. В.І. Левченка. - Біла Церква, 2001. - Ч. 2. - 544 с.
3. Ветеринарна клінічна біохімія / В.І. Левченко, В.В. Влізло, І.П. Кондрахін та ін.; За ред. В.І. Левченка і В.Л. Галяса. - Біла Церква, 2002. - 400 с.
4. Ветеринарна клінічна біохімія: навчальний посібник / М.І. Карташов, О.П. Тимошенко, Д.В. Кібкало та ін.; За ред. М.І. Карташова та О.П. Тимошенко. - Харків: Еспада, 2010. - 400 с.
5. Ветеринарна клінічна гематологія : навчальний посібник / О.І. Сукманський, С.І. Улизько ; за ред.. О.І. Сукманського. – Одеса : ВМВ, 2009. – 168 с.
6. Внутрішні хвороби тварин: Практикум / М.І.Цвіліховський, В.І.Береза, В.С.Січкара та ін.; – К.: Арістей, 2004.- 140 с.
7. Годівля сільськогосподарських тварин : підручник / І.І. Ібатулін, Д.О. Мельничук, Г.О. Богданов та і; за ред.. І.І. Ібатуліна. – Вінниця, Нова книга, 2007. – 616 с.
8. Загальна терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин: Практикум / В.І.Левченко, І.П.Кондрахін, Л.М.Богатко та ін.; За ред. В.І.Левченка. – Біла Церква, 2000. – 224 с.
9. Клінічна діагностика внутрішніх хвороб тварин / В.І.Левченко, В.В.Влізло, І.П.Кондрахін,та ін.; За ред.В.І.Левченка. - Біла Церква, 2004. - 608 с.
10. Клінічна ветеринарна фармакологія / О.І. Канюка,, В.Р. Фейтельберг-Бланк, Ю.П. Лизогуб та ін..; За ред.. О.І. Канюки. – Одеса: Астропринт, 2006. – 291 с.
11. Кондрахин И.П. Диагностика и терапия внутренних болезней й животных. – М.: Аквариум-Принт, 2005. – 830 с.
12. Локес П.Ы. Лікарські рослини: підручник / П.Ы. Локес, Ы.Г. Панасенко. – Полтава: Довкілля. – К, 2010. – 264 с.
13. Клиническая лабораторная диагностика в ветеринарии / И.П.Кондрахин, Н.В. Курилова. – М.: Агропромиздат, 1985 – 346 с.
14. Кондрахин И.П. Алиментарные и эндокринные болезни животных. – М.: Агропромиздат, 1989. – 256 с.
15. Фізіотерапія і фізіопрфілактика внутрішніх хвороб тварин: навч. посібник / В.В. Лисенко, В.І. Немировський, О.В. Семенов, В.М. Соколюк: За

ред.. В.І. Немировського. – Дніпропетровськ : РВВ держагроуніверситету, 2006. – 220 с.

16. Хвороби свиней: навч. посібник / В.І. Левенко, В.П. Заярнюк, І.В. Панченко та ін.; За ред.. В.І. Левченка і І.В. Папченка. – Біла Церква, 2005. – 168 с.

Допоміжна

1. Мікроелементози сільськогосподарських тварин / М.О.Судаков, В.І.Береза, І.Г. Погурський та ін.; За ред. М.О.Судакова. – 1991. – 144 с.

2. Эндемические болезни сельскохозяйственных животных / Н.А. Уразаев, В.Я. Никитин. - М.: Агропромиздат, 1990. – 272 с.

3. Болезни молодняка сельскохозяйственных животных: Справочник / В.П.Литвин, В.И.Береза, В.Г.Скибицкий и др. – К.: Урожай, 1992. – 168 с.

4. Ветеринарная диспансеризация сельскохозяйственных животных: Справочник / В.И.Левченко, Н.А.Судаков. Г.Г.Харутаи др.; Под ред. В.И.Левченко К.: Урожай. 1991.-304 с.

5. Внутренние болезни животных / Г.Г.Щербаков, А.В.Коробов, Б.М.Анохин и др.; Под. общ. ред. Г.Г.Щербакова, А.В.Коробова. – СПб.: Лань, 2002.–736 с.

6. Внутрішні хвороби тварин / М.О.Судаков, М.І. Цвіліховський, В.І.Береза та ін.; За ред. М.О.Судакова. – К.: Мета, 2002. – 352 с.

7. Внутренние незаразные болезни сельскохозяйственных животных / И.Г.Шарабрин, В.А.Аликаев, Л.Г.Замарин и др.; Под ред. И.Г.Шарабрина. – М.: Агропромиздат, 1985. – 527 с.

8. Внутренние незаразные болезни сельскохозяйственных животных / Б.М. Анохин, В.М. Данилевский, Л. Г.Замарин и др.; Под ред. В.М. Данилевского. М.: Агропромиздат, 1991. - 575 с.

9. Довідник сучасних лікарських препаратів у ветеринарній медицині / Є.М. Кузовкін, О.І. Канюка, С.І. Васильєв. – Харків: Еспада, 2002. – 448 с.